

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1912. Första kammaren. Nr 1.

Sedan, i kraft af § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen, Riksdagen sammankommit till lagtima möte här i hufvudstaden måndagen den 15 januari 1912, sammanträdde Riksdagens Första kammare i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlingsal samma dag,

måndagen den 15 januari,

kl. 11 f. m.

Herr Jonsson, Olof, framträdde till talmansbordet och yttrade:

Mina herrar! Enligt riksdagsordningens § 33 mom. 3 tillkommer det denna gång mig att vid detta sammanträde föra ordet, intill dess kammaren fått del af talmansutnämningen, och ber jag därför nu att få till kammarens ledamöter framföra en värdsam välkomsthälsning.

Det är nu första gången, som denna kammare sammanträder efter ett på grund af Konungens förordnande anställt nytt val af kammarens samtliga ledamöter, och då dessa val, om än indirekt, alla ha skett efter mera demokratiska grunder än de, som tills för ett par år tillbaka voro gällande, så har den snart sagdt gifna följden blifvit en rätt betydlig förändring i kammarens sammansättning. Icke mindre än 60 ledamöter hafva nu för första gången intagit sina platser inom kammaren. Läger jag så därtill, att Andra kammaren nu har blifvit vald efter allmän rösträtt, så torde nog, till följd af dessa omständigheter, årets Riksdag komma att i ena eller andra afseendet intaga en bemärkt plats i vår historia.

Nya frågor och uppslag torde därför måhända i större omfattning än tillföre komma att framläggas till Riksdagens behandling och afgörande. Därvid skall nog Första kammaren i öfverensstämmelse med grundlagens anda och mening veta att på ett samvetsgrant sätt pröfva de förekommande frågorna och hvarken godkänna något, blott därför att det är nytt, eller underlåta att lämna sitt bifall till hvad som är grundadt på rättvisa och billighet och som kan lända till ekonomisk och sedlig utveck-

ling och styrka, hvilka båda moment måste vara det bärande underlaget för lösningen af viktiga sociala frågor, som under den närmaste tiden nog lära komma att tränga sig fram. Lika väl och lika viktigt är det också, att man söker bereda ökad trygghet för hvarandra af vår frihet och själfständighet, ty detta är kanhända den viktigaste förutsättningen för ernåendet af alla öfriga önskemål.

Med den förhoppningen, att en mild försyn må hålla sin skyddande hand öfver vårt viktiga arbete, öfver Konungen och fosterlandet, ber jag att härmed få förklara detta sammanträde öppnadt.

Sedan herr ordföranden därefter intagit talmansplatsen, tillkännagaf herr ordföranden, att han på grund af bestämmelsen i § 1 mom. 2 af kammarens ordningsstadga anmodat kanslirådet C. F. Vougt att, till dess sekreterare blifvit utsedd, föra kammarens protokoll äfvensom att herr ordföranden för tillfället anställt kanslibiträden och vaktbetjäning till erforderligt antal.

Upplästes och lades till handlingarna följande från kungl. justitiedepartementet ankomna

*Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen
för justitiedepartementet den 13 januari 1912.*

I anledning af stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de af Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas, innan årets lagtima riksdag sammanträdde; och infunno sig nu af fullmäktige i riksbanken herrar Olof Jonsson, bankokommissarien Rudolf Emil Norberg och grosshandlaren Herman Lamm samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar ordföranden bland fullmäktige juris doktorn Henrik Cavalli, godsägaren Gustaf Fredrik Östberg och direktören Victor Moll.

Efter afslutandet af 1911 års lagtima riksdag hade till justitiedepartementet insändts *dels* 35 fullmakter för ledamöter af Riksdagens första kammare, utsedda, innan Kungl. Maj:t den 19 oktober 1911 förordnat om nya val i hela riket till Första kammaren, *dels* de på grund af därefter förrättade allmänna val till kammaren utfärdade 150 fullmakter, *dels* ock 4 fullmakter, som, efter afsägelser bland de sålunda valda, utfärdats för dem, som blifvit utsedda att inträda i de afgangnas ställe.

Granskning företogs nu af fullmakterna för de 150 personer, hvilka på grund af de försiggångna valen och nya röstsamman-

räkningarna för närvarande vore ledamöter af Riksdagens Första kammare.

Beträffande fullmakterna från Malmöhus län utom Malmö stad, Göteborgs stad och Jämtlands län, i hvilka samtliga valkretsar under september månad 1911 hållits val för sexårsperioden 1912—1917, anmärktes, att, ehuru de sedermera på grund af Kungl. Maj:ts berörda förordnande i dessa valkretsar under november 1911 förrättade valen bort, jämlikt § 7 mom. 3 riksdagsordningen, afse tiden intill utgången af nämnda period och sålunda äfven gälla för den återstående delen af år 1911, i fullmakterna angifvits, att riksdagsmännen blifvit utsedda för en tid af sex år, räknade från och med den 1 januari 1912. Då emellertid den i de ifrågavarande fullmakterna angifna tiden för riksdagsmannauppdragen numera tagit sin början, ägde berörda förhållande ej vidare någon betydelse.

Vidare anmärktes, såsom afvikelser från hvad i 13 § af lagen om val till Riksdagen stadgas om underskrift å fullmakt, när val verkstälts af landsting, *dels*, i fråga om de från Gottlands, Västmanlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens läns landsting insända fullmakterna, att tingens ordförande vid undertecknande af fullmakterna angifvit, att de utfärdades å landstingens vägnar, hvarjämte å fullmakterna från Gottlands län anbragts landstingets sigill, *dels ock* att den från Uppsala läns landsting inkomna fullmakt för disponenten Otto Mauritz Strömberg, hvilken är landstingets ordförande, undertecknats af vice ordföranden i landstinget. Hvad sålunda anmärkts fanns dock icke böra föranleda fullmakternas ogillande.

Såsom afvikelser från det i sagda paragraf af vallagen föreskrifna formulär anmärktes äfvenledes, *att* i de från Gottlands läns landsting insända fullmakter angifvits, att det val, på grund hvaraf fullmakterna utfärdats, blifvit af landstinget vid urtima möte förrättadt efter det Kungl. Maj:t förordnat om nya val i hela riket till Första kammaren; *att* den för Gäfle stads riksdagsman utfärdade fullmakten innehöle, att denne blefve »förordnad» och icke, i enlighet med formuläret, »härigenom befullmäktigad» att vara ledamot af Riksdagens Första kammare; *att* i åtskilliga fullmakter dagen för valets förrättande eller tiden för uppdraget icke antecknats i full öfverensstämmelse med formuläret; *att* datering saknades å en af fullmakterna från Malmö stad; *samt att* en del fullmakter försetts med öfverskriften »Fullmakt». Då emellertid omförmälda afvikelser från formuläret icke syntes vara af beskaffenhet att därigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågos desamma ej böra utgöra hinder mot fullmakternas godkännande.

I öfrigt blefvo de granskade fullmakterna lämnade utan anmärkning.

Protokoll öfver granskningen jämte förteckning å Första

kammarens ledamöter enligt de granskade fullmakterna skulle tillika med dessa öfverlämnas till kammaren.

I ämbetet
Steno Stenberg.

Förteckning å ledamöterna af Riksdagens Första kammare enligt fullmakter, granskade inför chefen för justitiedepartementet den 13 januari 1912.

Stockholms stad.

1. Presidenten Johan Fredrik Ivar Afzelius.
2. Pastorsadjunkten Ernst Alarik Klefbeck.
3. Fullmäktiges i riksbanken ordförande, lektorn Sixten Gabriel von Friesen.
4. Bankdirektören Knut Agathon Wallenberg.
5. Kassören Jan Erik Berglund.
6. F. d. justitierådet Ernst Trygger.
7. Fullmäktigen i riksbanken, grosshandlaren Herman Lamm.
8. Kammarrättsrådet Johan Östberg.
9. Svenska transportarbetareförbundets förtroendemän Charles Gustaf Lindley.

Stockholms län.

10. Bruksdisponenten friherre Carl Joachim Beck-Friis å Harg.
11. Godsägaren, sekreteraren i patent- och registreringsverket greve Johan Gustaf Lagerbjelke å Älfsjö.
12. Direktören Ernst Johan Beckman i Djursholm.
13. Fullmäktigen i riksgäldskontoret Gustaf Fredrik Östberg.
14. Professorn Gustaf Fredrik Steffen i Göteborg.

Uppsala län.

15. Disponenten Otto Mauritz Strömberg å Österby bruk.
16. Professorn Nils Erik Alexanderson i Stockholm.
17. Akademisekreteraren Johan von Bahr i Uppsala.
18. Professorn Johan Carl Wilhelm Thyrén i Lund.

Södermanlands län.

19. Universitetskanslern greve Axel Fredrik Claesson Wachtmeister å Tistad.
20. Hofstallmästaren Gösta Tamm å Malstanäs.
21. T. f. domänintendenten Ernst August Lindblad å Närlunda.
22. Redaktören Anders Christenson Lindblad i Göteborg.
23. Direktören Oskar Eklund i Stockholm.

Östergötlands län.

24. Hofmarskalken grefve Philip Otto Leonard Klingspor å Ekenäs.
25. Kammarherren friherre Johan Gabriel Beck-Friis å Söderö.
26. Statsrådet David Kristian Bergström.
27. Bruksägaren Gunnar Mauritz Hugo Ekelund å Hult.
28. Majoren friherre Oscar Herman August Fleming i Finspong.
29. Lokomotivmästaren Fredrik Berglund i Linköping.
30. Godsägaren Gustaf Andersson å Kolstad.

Norrköpings stad.

31. Fabriksidkaren Carl Johan Gustaf Swartz.

Jönköpings län.

32. Kronofogden Carl Harder von Mentzer.
33. Landtbrukaren Karl Johan Alfred Gustafsson å Stensholm.
34. Statsrådet Per Alfred Petersson.
35. Hofrättsrådet Karl Johan Ekman i Jönköping.
36. Landssekreteraren grefve Jacob Wilhelm Spens i Jönköping.
37. Fabrikören Bror Ernfrid Gelotte.

Kronobergs län.

38. Borgmästaren Klas Hugo Bergendahl i Växjö.
39. Majoren Aaby Arvid Wilhelm Ericsson å Gåfvetorp.
40. Direktören August Ljunggren i Stockholm.
41. Landtbruksingenjören Carl Johan Adolf Roos i Växjö.
42. F. d. kaptenen Carl Reinhold Fredrik von Baumgarten å Orraryd.

Kalmar norra landstingsområde.

43. Arkitekten Åke Hugo Hammarskjöld å Tuna.
44. Landshöfdingen Otto Conrad Waldemar Cedererantz i Kalmar.
45. Godsägaren Petrus Ödström å Hasselby.

Kalmar södra landstingsområde.

46. Godsägaren Klas Alfred Malmborg å Kranklösa.
47. Professorn Johan Rudolf Kjellén i Göteborg.
48. Redaktören Carl Gustaf Boberg i Stockholm.
49. Regementspastorn Per Walerius Olsson i Kalmar.

Gottlands län.

50. Häradshöfdingen Carl Theodor af Ekenstam i Visby.
51. Disponenten Per Axel Forssman i Björke.

Blekinge län.

52. Landshöfdingen grefve Axel Hansson Wachtmeister i Karlskrona.
53. Godsägaren John Ingmansson å Stensnäs.
54. Kommendörkaptenen af andra graden Håkan Hans Kristian Ericson.
55. Borgmästaren Svante Frithiof Edvard Söderbergh i Karlshamn.

Kristianstads län.

56. Landtbrukaren Johan Nilsson i Skottlandshus.
57. Statsrådet Bror August Petré.
58. Rådmannen Peter Adolf Dahl i Kristianstad.
59. Landshöfdingen friherre Gerard Louis De Geer i Kristianstad.
60. Majoren friherre Johan Gyllenstierna å Bjersgård.
61. Handlanden Gustaf Albert Eliasson i Osby.

Malmöhus län.

62. Fullmäktiges i riksgäldskontoret ordförande Per Axel Henrik Cavalli i Stockholm.
63. Landtbrukaren Paul Paulson i Ekeberga.
64. Läroverksadjunkten Olof Olsson i Göteborg.
65. Kyrkoherden Nils Samuel Stadener i Ystad.
66. Hofjägmästaren friherre Nils Axel Arvid Trolle å Trollenäs.
67. Borgmästaren Knut Ebbe von Geijer i Trelleborg.
68. Landtbrukaren Carl Fredrik Beckman i Branstad.
69. Professorn Helge Mattias Bäckström.
70. Skolföreståndaren Nils Olof Bruce i Arlöf.
71. Vice konsuln Oscar Ferdinand Trapp i Hälsingborg.

Malmö stad.

72. Målarvärdaren Anders Antonsson.
73. Landssekreteraren Fritz Harald Hallberg.

Hallands län.

74. F. d. redaktören Ludvig Danström i Halmstad.
75. Stadsläkaren Johan Severin Almer i Varberg.
76. Förste stadsfiskalen Lars Stendahl i Stockholm.
77. Landshöfdingen Axel Asker i Halmstad.

Göteborgs och Bohus län.

78. Landshöfdingen friherre Gustaf Otto Robert Lagerbring i Göteborg.
79. Landtbrukaren Johan Larsson i Presstorp.
80. Direktören David Melcher Lyckholm.

81. Borgmästaren Gustaf Sixten Neiglick i Uddevalla.
82. Godsägaren Erik Adolf Hallin å Tofta.
83. F. d. presidenten friherre Albert Lars Evert Åkerhielm i Stockholm.

Göteborgs stad.

84. Justitieborgmästaren Erik Andreas Trana.
85. Handlanden Karl Gustaf Karlsson.
86. Öfverstelöjtnanten grefve Carl Bastiat Hamilton.
87. Advokaten Otto Salomon Mannheimer.

Älfsborgs län.

88. Biskopen Axel Gottfrid Leonard Billing i Lund.
89. F. d. konsuln Johan Ekman i Göteborg.
90. Bankdirektören Lars Axel Hedenlund i Stockholm.
91. Godsägaren friherre Otto Baltzar Arvid Silfverschiöld å Koberg.
92. Landtbrukaren Olaus Pettersson i Småkulla.
93. Landtbrukaren Johan Johansson i Valared.
94. Maskiningenjören Lorentz Thorwald Köhlin i Åmål.
95. Docenten Gustaf Kobb i Stockholm.

Skaraborgs län.

96. Godsägaren grefve Nils Fredrik Posse å Vreten.
97. Borgmästaren Ernst Rudolf Wilhelm Hedenstierna i Sköfde.
98. Fabrikören Johan August Forss i Falköping.
99. Öfverjägmästaren Clemens Gustaf Barthelsson å Halnatorp.
100. Godsägaren, f. d. lektorn August Bellinder å Mönarp.
101. Landshöfdingen friherre Fabian Otto Gerard de Geer i Mariestad.
102. Predikanten Adam Vilhelm Gullberg i Sköfde.

Värmlands län.

103. Redaktören Karl Mauritz Bernhard Hellberg i Karlstad.
104. Majoren Lars Johan Knut Larsson å Borgvik.
105. Direktören Åke Ingeström å Varpnäs.
106. Järnhandlaren Karl August Nilson i Kristinehamn.
107. F. d. kaptenen friherre Henrik Conrad Falkenberg å Värmlands Säby.
108. Grosshandlaren August Walentin Lindh i Kil.
109. Boktryckerifaktorn Johan Bernhard Lantto i Stocksund.

Örebro län.

110. F. d. ryttmästaren friherre Johan Theodor Gripenstedt å Bysta.

111. Kanslisekreteraren grefve Karl Axel Göran Mörner.
112. Bruksägaren Per Magnus Carlberg å Abrahamsgård.
113. Redaktören Elof Ljunggren i Örebro.
114. Häradshöfdingen Ossian Berger i Klippan.
115. Fabrikören Anton Napoleon Hahn i Örebro.

Västmanlands län.

116. Professorn Samuel Clason i Lund.
117. Ombudsmannen Adam Hult i Kolbäck.
118. Godsägaren grefve Malcolm Alexander Hugo Hamilton å Hedensberg.
119. Direktören Edvard Otto Wilhelm Wavrinsky.

Kopparbergs län.

120. Redaktören Anders Pers i Västerås.
121. Vice häradshöfdingen Lars Emil Gezelius i Falun.
122. T. f. öfverinspektören för sinnessjukvården, öfverläkaren Daniel Alfred Petrén i Stockholm.
123. Landshöfdingen Carl Fredrik Holmquist i Falun.
124. Hemmansägaren Ollas Anders Ericsson i Ofvanmyra.
125. Redaktören Karl Abraham Waldemar Skarstedt i Falun.

Gäflborgs län.

126. Redaktören Karl Gustaf Ekman i Eskilstuna.
127. Fullmäktigen i riksbanken Olof Jonsson i Hof.
128. Partikassören Carl Gustaf Teodor Wickman i Stockholm.
129. Landtbrukaren Lars Olsson i Hof.
130. F. d. landshöfdingen Albrecht Theodor Odelberg i Stockholm.
131. Hemmansägaren Erik Jonsson i Fors.

Gäfle stad.

132. Landshöfdingen grefve Hugo Erik Gustaf Hamilton i Gäfle.

Västernorrlands län.

133. F. d. auditören Abraham Hugo Fahlén i Sollefteå.
134. Plåtslagaren Svante Herman Kvarnzelius i Skönsmon.
135. Grosshandlaren Gustaf Oscar Knaust i Sundsvall.
136. Skolföreståndaren Axel Julius Hagström i Härnösand.
137. Hemmansägaren Jonas Erik Schödén i Backe.
138. Redaktören Alfred Stärner i Köping.
139. Häradshöfdingen Ernst Mauritz Håkanson i Hässleholm.

Jämtlands län.

140. Rektorn Carl Johan Sehlin i Östersund.

141. Borgmästaren Kristoffer Isidor von Stapelmohr i Östersund.
142. Häradsskrifvaren Per Gottfrid Roman i Östersund.

Västerbottens län.

143. Förste landtmätaren Karl Isak Grubbström i Umeå.
144. Disponenten Anders Åström i Degerfors.
145. Redaktören Ernst Johan Gustaf Rosén i Umeå.
146. Häradshöfdingen Axel Herman Georg Rogberg i Ånäset.

Norrbottnens län.

147. Statsrådet Jacob Timotheus Larsson.
148. Biskopen Olof Bergqvist i Luleå.
149. Grufvingenjören Carl Immanuel Asplund i Kiruna.
150. Landtbruksingenjören Johannes Emil Berggren i Gammelstad.

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upp-rop af kammarens ledamöter, hvarvid såsom frånvarande antecknades:

herr Wallenberg,
» von Geijer,
» Asplund.

Dessa såsom frånvarande antecknade ledamöter hade samtliga anmält förhinder.

Hans excellens herr statsministern Staaff, som nu inträdde, erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr ålderspresident, mina herrar! Härmed får jag till Riksdagens Första kammare öfverlämna Kungl. Maj:s öppna bref angående förordnande af talman och vice talman. Det kungl. brefvet lyder sålunda.

Härefter uppläste herr statsministern ifrågavarande kungl. bref, enligt hvilket förordnats till talman ledamoten af kammaren herr *Afzelius* och till vice talman ledamoten af kammaren herr *Billing*.

Herr Jonsson, Olof, som nu lämnade talmansplatsen, yttrade till herr talmannen: Det är med mycken tillfredsställelse jag har blifvit satt i tillfälle att öfverlämna denna klubba i eder på samma gång känsliga och fasta hand. Jag tillåter mig därjämte önska Eder den lyekan, att Ni aldrig skall behöfva fälla klubban för annat än såsom bekräftelse på väl befogade och goda beslut!

Herr talmannen intog talmansplatsen och yttrade: Mina herrar! Då jag nu på Konungens bud fattar denna klubba, sinnebilden af talmannens myndighet, träda själfmant fram för min blick bilderna af dem, som förut här hafva fört den, ifrån den siste landtmarskalken, som här blef den förste vårdaren af det parlamentariska skicket, ända till den siste, nyss bortgångne.

Säkert går äfven bland Eder, mina herrar, mångens tanke i detta ögonblick till honom, till den siste. Christian Lundeberg var för oss, som under hans talmansskap tillhörde denna kammare, icke endast talmannen, icke endast den offentlige mannen, med ära pröfvad i höga, riksvårdande värf, utan han var också den gode, välvillige, varmhjärtade kamraten. Han hade varit en stridernas man, han blef en fridens. Och när han gick bort, då var stridernas tid förgäten, *alla* kände vi, att vi hade förlorat icke blott en utmärkt talman, utan en kär vän. — Tacksamhet skall hägna hans minne!

Det behöfs icke, mina herrar, att jag kallar fram dessa bilder från det förflyttna, för att jag själf skall lifligt känna, hur mycket, som för mig fattas för att fylla det mått, kammaren har rätt att anlägga på sin talman. Den goda viljan skall icke betviflas; men viljan är icke nog. I många stycken är jag i behof af kammarens öfverseende, och jag räknar på att detta också skall blifva mig gifvet. Må det tillåtas mig att därtill lägga den förhoppning, att mina kamraters välvilja skall hjälpa mig att förtjäna det förtroende, utan hvilket talmannen icke mycket betyder!

För de vänliga ord, hvarmed herr ålderspresidenten här har mött mig, ber jag att få framföra mitt hjärtliga, värdsamma tack.

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarbefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val af sekreterare.

Sedan denna hemställan besvarats med ja, företogs valet, och befanns efter valförrättningens slut hafva blifvit till sekreterare utsedd

kanslirådet A. von Krusenstjerna med 140 röster.

Kanslirådet von Krusenstjerna fick nu företräde, underrättades, att han blifvit af kammaren vald till sekreterare, och öfvertog protokollsföringen.

In fidem

C. F. Vougt.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra kammarens talman finge föreslå, det Första kammaren ville besluta att vid sitt sammanträde onsdagen den 17 innevarande månad företaga följande val, nämligen

dels af fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning,

dels af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna, och

dels af två ledamöter att hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

Detta förslag antogs.

Tillkännagafs, att Kungl. Maj:t genom offentliga anslag i nåder bjudit och kallat Riksdagens ledamöter att tisdagen den 16 i denna månad kl. 11 f. m. infinna sig i slottskapellet samt efter förrättad gudstjänst begifva sig till rikssalen för att där inhämta hvad Kungl. Maj:t hade att meddela Riksdagen.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande öfverlämnats bland annat 148 inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning af dessa biljetter finge genom sekreteraren ske efter slutet af kammarens sammanträde denna dag, med iakttagande, att de för hvarje landstingsområdes eller stads riksdagsmän afsedda biljetter utlämnades till områdets eller stadens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Kammaren åtskildes kl 11,47 f. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 16 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Herr talmannen anmälde, att från framlidne talmannen i Första kammaren Christian Lundebergs familj inkommit en skrifvelse, hvori anhållits om framförande till kammaren af familjens tacksamhet för den hedersbevisning, som från kammarens sida ägnats den afidne talmannens minne.

Herr talmannen och kammarens ledamöter afgingo kl. 10,50 f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls af kyrkoherden i Matteus' församling August Löfgren. Efter gudstjänstens slut begaf kammaren sig till rikssalen, där äfven Andra kammaren infann sig.

Hans Maj:t Konungen kom tillstädes och öppnade riksdagen med det i protokollsbihanget införda tal, hvarefter hans excellens herr statsministern Staaft uppläste Kungl. Maj:ts berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Herr talmannen framträdde därpå och yttrade:

Allernådigste Konung, Eders Majestät! När Riksdagens Första kammare i dag möter Eders Majestät, framträder den i ett från nästföregående riksdag mer förändradt skick än någon gång tillföre under hela dess tillvaro varit fallet. Af de ledamöter af kammaren, hvilka för ett år sedan voro samlade på detta rum, är det icke mycket mer än halfva antalet, som åter är här i dag. En så omfattande förändring i kammarens sammansättning kan icke annat än göra sig märkbar äfven i kammarens verksamhet. Mycken samlad erfarenhet i riksdagsarbetet och i allmänna värf har förlorats, men det tillskott af ny kraft, som vunnits, skall, så hoppas vi, stärka kammarens förmåga att fylla sin uppgift att jämte medkammaren företräda svenska folket. Och huru mycket än må vara förändradt, huru mycket än meningarna må skifta — i mycket skall för visso kammaren finnas vara sig lik: i känslan af den förelagda uppgiftens höghet och ansvar, i nitälskan för rikets säkerhet och förkofran, i tillgifvenhet och trohet mot Sveriges Konung.

Det är uttrycken af denna undersåtliga vördnad jag nu framför till Eders Majestät.

Sedan Andra kammarens talman därefter i denna kammarens namn till Hans Maj:t Konungen framfört Andra kammarens undersåtliga vördnad, fingo talmännen hvardera mottaga ett exemplar af Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof, hvarefter ceremonien å rikssalen afslutades och Första kammaren enligt beslut, fattadt före aftågandet från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl. 12,45 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Onsdagen den 17 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 1,30 e. m.

Herr statsrådet friherre *Adelswärd* aflämnade

dels Kungl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Riksdagen angående förordnande af en statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 i riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet;

dels ock Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående uppförande af kvinnliga biträden i postverkets stat samt fastställande af postverkets stat för driftkostnader år 1913;

2:o) angående telegrafverkets anslag för driftkostnader år 1913;

3:o) angående anvisande af anslag för täckande af förvaltningskostnader för lånefonden för befrämjande af handverk och därmed jämförlig mindre industri år 1913; och

4:o) angående driftkostnader under år 1913 för statens domäner.

Herr *von Geijer* anmälde, att han under gårdagen inställt sig vid riksdagen.

Företogs val af fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

herr Billing	med 123 röster
» Cavalli	» 123 »
» Clason	» 123 »
» Lamm	» 123 »

Företogs val af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

herr von Friesen	med 138 röster
» Trygger	» 138 »
friherre Åkerhielm	» 138 »

Företogs val af två ledamöter för att hafva inseende öfver Riksdagens kansli; och befunnos, efter valförrättningens slut, därtill hafva blifvit utsedda:

herr Asker	med 120 röster
» af Ekenstam	» 119 »

Herr talmannen yttrade, att han efter öfverenskommelse med Andra kammarens talman finge föreslå, det Första kammaren ville besluta att företaga vid sammanträde, som komme att hållas lördagen den 20 i denna månad, val af ledamöter och vid sammanträde nästkommande måndag val af suppleanter i de ständiga utskotten.

Detta förslag antogs.

Herr vice talmannen erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte, i likhet med hvad som skedde vid sistlidne riksdag, besluta, att antalet suppleanter från denna kammare i de ständiga utskotten bestämmes till: i konstitutionsutskottet tio, i statsutskottet tolf, i bevillningsutskottet tio, i bankoutskottet åtta, i lagutskottet tio och i jordbruksutskottet åtta.

Denna hemställan bifölls.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nästlidne dag på rikssalen upplästa berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts sistlidne dag på rikssalen öfverlämnade nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

Upplästes och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Riksdagen med tillkännagifvande, att Kungl. Maj:t

i nåder förordnat statsrådet Bror August Petré att under innevarande års riksdag utöfva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 i riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet; och skulle underrättelse om denna nådiga skrifvelses innehåll genom utdrag af protokollet meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

Föredrogos och bordlades på begäran hvar för sig de under sammanträdet aflämnade kungl. propositionerna.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet Riksdagens år 1911 församlade revisorers berättelser:

- 1:o) om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning; samt
  - 2:o) angående riksbanken.
-

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet justitieombudsmannens vid innevarande års riksdag afgifna ämbetsberättelse.

Justerades sex protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 2,19 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
